

Şanlıurfa Folklorunda

DÜĞÜN

M. Emin ERGİN

Şanlıurfa Folklorunda

DÜĞÜN

Sayın Mehmet H. Öcal
Ağabeyime Saygılarımla
05.06.2007
g.f.f.

M.Emin ERGİN

MEHMET HULUSİ ÖCAL KİTAPLIĞINDAN

ŞURKAV KÜTÜPHANESİNE

AYŞE ÖCAL TARAFINDAN

2017 YILINDA BAĞIŞLANMIŞTIR. No:

Birinci Basım :Adana 1973
Gözden geçirilmiş
İkinci Basım :Alanya 2007

Kapak Tasarım:
M.Emin ERGİN

Fotoğraflar
Yard. Doç. Dr. A. Cihat KÜRKCÜOĞLU

ISBN
978-975-01334-0-4

Dizgi ve Baskı
Yeni Alanya Matbaacılık Ltd. Şti.
İskele Cad. No:4 Alanya
Tel:0242 513 81 76

Yayın hakkı:
Yazılar, kısmen ve tamamen
kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

M. Emin ERGİN

1947 yılında Şanlıurfa'nın Hüseyinpaşa mahallesi Karameydan mevkiinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Urfa'da tamamladı. Bir müddet Adana İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ne devam etti. Daha sonra eğitimini yarıda keserek Urfa İl Halk Kütüphanesi'nde memuriyete başladı.

Urfa folkloru üzerine bir çok derleme ve araştırmalar yaptı. 1972 yılında; "Urfa'dan Derlenmiş Hoyratlar - Maniler", 1973 yılında; "Urfa Folklorunda Düğün" adlı derlemesini yayınladı. 1972 yılında Kültür Bakanlığı'nca açılan "Halk Kütüphaneciliği", 1974 yılında yine aynı bakanlığın MİFAD Başkanlığı'nca açılan "Folklor Derleyicisi" kursuna katıldı.

1979 yılında yayına başlayan "Harran Kültür ve Folklor" Dergisi'nin yönetiminde bulundu. Dergide Ayrıca Ergin Okur ve Elif Güler müstearı ile derlemeleri, "Türk Folklor Araştırmaları" başta olmak üzere çeşitli dergi ve mahalli gazetelerde yazıları yayınlandı .

1982 yılında "Urfa Ağzı Sözlüğü" adlı derlemesi yayınlandı. 1994 yılında Urfa kültürüne hizmetinden dolayı kendisine "ŞURKAV Kültür ve Sanat ödülü" verildi.

1971-1982 yılları arasında çalıştığı Urfa İl Halk Kütüphanesi'nde müdür yardımcısı görevinde iken aynı ünvanla Antalya Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi'ne tayin oldu. Antalya'da 1987 yılına kadar beş yıl görev yaptıktan sonra Alanya İlçe Halk Kütüphanesi'ne müdür olarak atandı.

1987-1997 yılları arasında on yıl Müdürlüğünü yaptığı Alanya Halk Kütüphanesi'nden kendi isteği ile emekli oldu. Evli olup, bir erkek, bir kız olmak üzere iki çocuk babasıdır.

---Çalışmalarında bana
yardımcı olan
Adil SARAÇ'a
teşekkürler ---

ÖNSÖZ

16. yüzyıldan beri baş döndürücü bir hızla bilim ve teknikte ilerleyen batı dünyası, bazı değerleri hasıraltı etmiş benzer. Öyle ki 20.yüzyılın ilahlığı iddiasında bulunan mâkina, insan ve insan değerlerini unutturmaya çalışmış ve hala da unutturmakta... Bu cümleden olarak insana hâkim olan madde, onun bütün görüş açısını kapamış ve kendine “varsa yoksa ben” dedirttikten sonra karın kursak edebiyatını başlatmış bulunmaktadır. Bunun sonucu olarak da dünya baştanbaşa basit “ekonomi diyalektik” leri ile “karnımı doyurmayan nesne ile uğraşmaya lüzum görmüyorum” diyerek sorumluluğunu üzerinden atmış görünmek istiyor.

Halbuki bütün dünya biliyor ki, insan maddi ve manevi ihtiyaçların ortaya çıkardığı eksiklikler halitasıdır. Yine dünya biliyor ki manevi hayatı, maddi hayatla dengede tutamayan insan mutsuzdur ve yine dünya biliyor ki insanın maddi hayatını meydana getiren ise kültürdür. Bu değerlerde de ancak şöyle bir sonuca varabiliriz: Teknik beynelminel, kültür ise millidir. Yani teknik hiçbir millete münhasır değildir. Dünya üzerinde yaşayan daha doğrusu yaşamaya mahkum edilmiş her milletin bu teknikte belirli bir ölçüde hissesi vardır.

Fakat kültür öyle midir? Elbette öyle olmayacaktır. Zira kültür, belirli mekân parçaları içinde insanların yaşayışını idame ettiren her türlü bilgidir. Zira kültür, belirli mekân parçaları içinde insanların günlük yaşayışını renklendiren ve

onu bir noktada zorunlu olarak tezyin eden her türlü verimdir. Burada “belirli mekan parçaları” derken milletlerin coğrafyasının kastedildiği apaçık ortadadır.

Milletlerin de coğrafyası belirli bölgelerin bileşkesi olduğuna göre ortada mesele kalmaz. Bu bileşkeyi de kuvvetlerine ayırırsak ortada kalan yalnız bir bölge olur. Burada anlatılmak istenen ne yönden bakılırsa bakılsın meselenin hep aynı yöne eğimlendiği görülür. Bu bir bakıma varsayımdır da.

O halde bir milletin kültüründe belirli bir mahalli kültürün yeri oldukça etkilidir. Bir mahalli bölge için de insanların yaşayışını tanzim eden ve onu başlı başına hayata hazırlayan bir kültür kolu mevcut bulunmaktadır. İşte biz bu kola “Folklor” diyoruz.

Folklor, kelime anlamı olarak “Halk Bilgisi” demektir. Bütün lâtin menşeli dillerde Folk halk, Leur bilgi demektir. Fakat kelimenin oldukça eski olan lâtin diline bağlanmasına rağmen bu bilim dalı oldukça yenidir. Biz burada folklor çalışmalarının başlangıcını 19.yüzyıl olarak alıyoruz. Bu yüzyılda bir çok batı ülkesinde başlayan kendine dönme ve milli şuuru yükseltme yolunda yapılan çalışmalar bu bilim dalını ortaya çıkarıyor. Finlilerin “Kalavala” destanından başlayarak, Almanların Grimm “Wilhelm ve Jacop” masalları ile devam eden bu hareket 19. yüzyıl sonlarından Radloff, Otto Spies, Ignaczkunos ve Szamatolsky gibi müsteşrikler tarafından doğu dünyasına tanıtılır.

Bizde ise ilk sesler olarak M.Fuat Köprülü, Dr. Rıza Nur ve Sadettin Nüzhet Ergun sayılabilir. Cumhuriyetin ilanından evvel M. Fuat Köprülü tarafından “Halkiyyat” olarak isimlendirilen bu faaliyet, Cumhuriyetin ilanından sonra bir müddet “Halk Bilgisi” olarak ürün vermeye devam etmiştir. 1940’lardan sonra folklor adı ile devam edegelen bu çalışmalar

uzun bir çalışma devresine rağmen hala olgun bir ürün verememenin susuzluğu içerisinde. Şöyle ki; insanların hayatlarını tanzim eden, onlara belirli bir hayat görüşü veren folklor, bugün Türkiye’de sadece halk oyunları, halk türküleri ve manileri olarak tanımlanmaktadır.

Halbuki folklor, “Türk Halk Edebiyatı”na bağlı olan “Anonim Halk edebiyatı”nın ta kendisidir. Yani sahibi belli olmayan, halk arasında sadece sözlü olarak yaşayan her türlü verimdir. Bu verimlerden bazıları sıralarsak önümüze; halk oyunları, halk türküleri, bütün halk temaşa örnekleri, maniler, hoyratlar, evlenme adetleri, doğum ve ölüm gelenekleri, bilmeceler, halk fıkraları, halk hikâye ve masalları, alkışlar (dua), karğışlar (beddua), bazı yönleriyle destanlar, çocuk oyun sözleri, tekerlemeler vs. çıkar. Bir milletin belli başlı değerlerinden olan, milletin kendine dönüşünü kolaylaştıran veya zorlaştıran folkloru böylece bilmek borcundayız.

Ancak burada bilimsel bir objektivite iddiasına sahip olmayız. Zira objektivite bizim için bir ölçü olamaz. Folklor da her şey olduğu gibi kabul edilirse, bazı sapık değerlerin ortaya çıkacağı şüphesizdir. Bu iddiamız her ne kadar garipsenecek olursa da Türk folkloru düşünülürse iddiamızın doğruluğu ortaya çıkar. Zira Türk kültürünün asıl unsurunu düşünürsek onun temellerinde İslam dini ve bu dine bağlı olarak da İslam kültürü bulunmaktadır. Durum bu merkezdeyken objektiviteden ne derece söz edilebilir. Tezimize Urfa folklorunu örnek verecek olursak hakkımız teslim edilir sanırız.

Urfa’nın tarihi gelişimine göz atacak olursak, M.S. 2. yüzyıldan “Haçlı Seferleri”nin bitimi olan 12. yüzyıla kadar durmadan Hristiyanlar ve Müslümanlar arasında sık sık el değiştirmesi, bu sayede Urfa’nın Hristiyanlık merkezlerinden

biri haline gelmesi, daha yakın tarihlere kadar Urfa'da Ermeni bir azınlığın bulunması, Urfa folkloruna hayli değişik değerlerin sunulmasına yol açmıştır. Halbuki yukarıda demiştik ki, Türk kültürünün nüvesini İslam kültürü teşkil etmektedir.

Kuvvetle bağlı olduğumuza ve bu bağı kırmakta muhal olduğuna göre folklor kaynaklarında rastladığımız bilgi ve ürünleri bir süzgeçle süzmemiz icap eder. Zira folklor derliyorum diyerek folkloru yıkmak "Kaş yapayım derken..." darp-ı meseline örnek teşkil etmek olur.

Bütün bu ölçüler içinde yola çıktık. Ciltlere sığmayacak Urfa folklorunu ufak birer kitapçık halinde karınca kararınca yayınlamaya karar verdik. Daha evvelki çalışmamız olan "Urfa'dan derlenmiş Hoyratlar-Maniler"e ek olarak, bir de Urfa'da hayli geniş bir mevzu olan düğün geleneklerini gözler önüne sermeye çalıştık. Yapmış olduğumuz tamamı tamamına bir bilimsel araştırmadan ziyade, bir başlangıç ve deneme mahiyetindedir. Zira ciltler dolusu kütüphanelerde yapılan araştırmalar bu alanda bizi aydınlatacak veya ipucu verecek nitelikte değillerdi.

Mahalli deyimlere yeterince yer vererek mahalli folkloru yeterince yansıttığımıza inanıyoruz .

Düştüğümüz hatalar hoş görülür ve zihinlerce düzeltilir ümidi ile...

M. Emin ERGİN
Urfa-1973

---Ağabeyim
Abdülkadir ERGİN'in
aziz hatırasına ---

ÖNSÖZ

İlk baskısını 1973 yılında kısıtlı imkanlarımla yaptığım elinizdeki bu kitabın, aradan geçen 33 yıl gibi uzun bir zamanda mevcudu kalmadığı için, yeniden gözden geçirerek ikinci baskısının yapılmasının zamanının geldiğini söyleyenlerin, yeniden basılması için yoğun talepleri vardı.

Çünkü 1985 yılından sonra Şanlıurfa'da kitap yazma maratonu başlayınca yıllıklar, dergiler ve kitaplarda bölüm bölüm kitaptan alıntılar yapılmış, uzun zaman içerisinde ise kitabın muhtevası değişime uğramaya, kaynak gösterilmeden alıntılar yapılmaya başlanmıştı.

Bu nedenle tekrar gözden geçirerek ilaveli ikinci baskıya hazır hale getirdiğim elinizdeki bu "Urfa Folklorunda Düğün" adlı kitap ile ilk defa basılacak olan "Şanlıurfa Bibliyografyası" adlı derlememin her türlü basımı, yayımı ve telif hakkını tamamen hibe ettiğime dair bir dilekçe ile Mayıs 2006 tarihinde sayın A. Cihat Kürkçüoğlu vasıtasıyla elden verilmek üzere ŞURKAV'a müracaat ettim.

Aradan dört ay gibi (çok kısa) bir zaman geçtikten sonra dilekçeme, ödenek yokluğundan basamayacaklarına dair bir yazıyla (zarf Alanya'ya, mazruf Mersin'e) cevap verildi. Cüzi bir maliyetle basımı mümkün olan bu kitaplar için ödenek ayıramayacağını belirten vakfa sitem etmedim dersem yalan olur.

Yine de, bana gönderilen yazı ile zarfın değişik mekanlara gönderilmesi, dilekçemin okunmadan, içeriğini tam anlamadan cevaplandırıldığına dair bir kanaat bende oluşunca (doktorumun kesinlikle bulunduğum yerden ayrılmama izin vermemesine, sağlığımın bu seyhate müsait olmadığını düşünüp, karşı çıkmasına rağmen) Urfa'ya geldim ve ŞURKAV merkezinde bu konuda beni aydınlatıcı bir bilgi vermek şöyle dursun, bir tek kelime bile söylemeden kitapların müsveddelerini elime tutuşturdular.

Urfa'da bulunduğum yaklaşık 20 günlük kısa süre içersinde kitabın basımı için matbaa araştırması yaparken hastalığının süratle artması nedeniyle Ramazan Bayramının gecesini Urfa Devlet Hastanesi Acil Servis'inde geçirdikten sonra ertesi gün Alanya'ya geri dönmek zorunda kaldım.

Yirmi gün gibi kısa bir zamanda geçirdiğim bu kadar serencama, geleneksel Urfa misafirperverliğine halel getirebilecek davranışlara, çok iyi niyetlerle kurulan ŞURKAV'ın saygınlığına gölge düşürebilecek böyle yaklaşımlara ve bana yönelik haketmediğim bu tutuma rağmen, her zaman olduğu gibi yine Urfa kültür ve folkloruna yaşadığım sürece katkıda bulunmaya devam edeceğimi, yalancı pehlivanlar gibi bivefa olmadığımı bilinmesi dileği ile...

Sevgiler, saygılar.

M. EMİN ERGİN
Alanya 2007

Yâr gelmezse sana, pâyine sen git yârin
Yürümezse nola dağ ey gönül abdal yürür.

RUHİ

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	19
2. KIZ İSTEME	23
3. SAKAL ÖPÜMÜ	31
4. NİŞAN	33
5. NİKAH	39
6. DÜĞÜN	43
7. KINA GECESİ - ASBAB GECESİ	53
8. SÜPHA YEMEĞİ	63
9. GÜVEĞİ HAMAMI	67
10.DUVAK GÜNÜ	69
11.GELİN HAMAMI	71
12.SÜNNET DÜĞÜNÜ	75

GİRİŞ

Urfa'da eski bir adet olan eşlerin birbirlerini görmeden, görücü usulü ile evlenmeleri eskisi kadar yaygın olmamakla beraber bu gün karşılaşılması muhtemel bir evlenme şeklidir. Bunu incelediğimizde Urfa'lıların örf ve adetlerine sıkı sıkıya bağlı olduklarını görürüz. Geleneklerine bu derece bağlı olmalarının ise başlıca üç nedeni vardır.

1.Urfa halkının çevre illeri ile derin bir ilgisi yoktur. Köklü ve kalabalık ailelerin bulunduğu bir yerleşim birimidir. Daha düne kadar Urfa'lı kızını başka illere gelin vermez ve Urfa delikanlısı dışarıdan evlenmezdi. Evlenenler ise aileler arasında iyi karşılanmaz her yeri geldiğinde küçümsenir, ayıplanır, hor görülürdü.

Urfa'da yabancılara "Kerip" (1), dışarıdan evlenenlere "Keripten evlenmiş" kadınlar arasındaki konuşmalarda ise "Keripten evlenmiş, kim bilir kimin nesini almış" denilirdi.

2.Urfa, büyük ticaret ve sanayi merkezlerine uzak, bir tarım ve hayvancılık kenti olmasından dolayı büyük yol güzergahlarının birleştiği nokta da bulunmamaktadır.

3.Bir kıyı şehri olmaması nedeniyle yerli ve yabancı turistlerin hemen hemen yok denecek kadar az olması değişimleri kolay kolay kabul etmemesine neden olmaktadır.

Oldukça eski bir gelenek olan görücü usulü ile evlenmede erkek veya kız evleneceği eşini görebilmek için fırsat kollar. Bu bazen evlenecek erkek için bir dereceye kadar mümkün olabilir, ama kız için bu şans yok denecek kadardır.

Düğünde, kır gezintisinde, leyli (2) ci evinde hamamda veya herhangi bir yerde uzaktan da olsa görebilmek için her fırsat değerlendirilir.

Bunlardan herhangi biri mümkün olmadığı taktirde güvendiği ve kendine yakın bulduğu bir hanım akrabasıyla kızın fotoğrafını temin etmek yoluna gidilir. Bu olay büyük bir gizlilik içinde yapılır. Özellikle evlenecek kızın fotoğrafının erkek tarafına götürülmesi büyük sakıncalar doğurabilir. Kız tarafının erkeklerinin bunu fark etmesi halinde yapılan ve yapılacak olan anlaşmalar bozulabileceği gibi sert tartışmalara hatta kavgaya bile dönüşebilir.

Evlenmede yaş konusu oldukça önemlidir. Evlenme çağına gelen erkek veya kız, aileleri tarafından evlendirme yoluna gidilir. Zaten anne ve babanın en büyük arzusu evlatlarının mürüvetini görmek, torun sahibi olmaktır.

Çocuk denecek yaşlarda evlenenler olduğu gibi yaşı ilerledikten sonra evlenenlerde vardır. Büyük yaşlarda evlenenlerin çoğu çeşitli nedenlerle evlenememiş kimselerdir. Küçük yaşlarda evlenenlerde ise bir aile sorumluluğu istenemez. Erkeği baba ve annesi evli çifti yıllarca himayeleri altında bulundurlar.

Evlenme yaşına gelen delikanlının doğrudan “Ben evleneceğim” diye anne ve babasına söylemesi ayıp sayıldığından bu durum uygun bir şekilde yakın arkadaşı veya başka biri vasıtasıyla anne ve babasına iletir.

Haberini iletilecek olan kimse erkek ise delikanlının babasına “Allah ömürlü etsin yegenimiz artık büyüdü, gözü

damlarda duvarlarda” veya “gözü kuş uçurı” diyerek delikanlının evlenecek yaşa geldiğini, evlenebilmesi için bir kızın aranmasını söylemek ister. Delikanlının babası ise “Benim de kulağıma geldi, ben de işin farkındayam” diye cevap verir. Zaten anne bu hayırlı işte daima babadan daha fazla çaba harcar.

Evlenecek yaşa gelen delikanlı ise annesinin yaptığı yemekleri, yıkadığı çamaşırları, yaptığı ütüyu beğenmemeye başlar. Çeşitli huzursuzluklar çıkarır. En küçük meseleleri abartarak incir çekirdeğini doldurmayacak kadar küçük meseleleri kendine dert edinmeye başlar. Anne ise “Elimden bu kadar geli (3) yarın avradi (4) siye (5) bişirir beğenirsen” der. Oğlu ise konunun iyice anlaşıldığını ve verilen mesajın artık yerine eksiksiz iletildiğinin huzuru içerisinde.

Anne o günden sonra gizliden gizliye oğluna kız aramaya başlar. Tanıdıklarının tavsiyelerine uyarak gelinlik çağındaki kızların evine bir bahane ile giderek kızın ailesinin yaşantısını kendi görüşüne göre inceler. Erkek tarafı kendi huyuna ve düzenine uygun bir kız araştırır.

Evlenmede en çok dikkat edilecek husus, eşin tanınmış ve iyi bir maziye sahip ailenin çocuğu olmasıdır. Bunun yanında görgü, güzellik, zenginlik ve tahsil en çok aranan vasıflardır.

Çeşitli nedenlerle evlenmesi gecikmiş genç kızların çok önceki yıllarda çarşafı veya mantosu cuma selası okunmadan önce yüksek bir yerden genellikle minareden (Ulu camii veya Eyüp peygamber camii) atılır. Yüksekten düşen çarşaf veya manto havada açılır ise kızın bahtı açılacak kısmeti yakında çıkacak anlamına gelir. Şayet açılmaz toplu halde düşerse daha bir müddet evlenemeyecek anlamına gelir.

Veya yaşı bir kadın eline kilitli bir anahtar alıp cuma namazından hemen sonra camiden ilk çıkan kimseye bunu açtırır. Kilit açıldığında kızın şansı açılacak, kısmetlisi yakında çıkacak manasına gelir. Kilidin açılması için bu geleneği bilen (camiden cumadan çıkan) erkekler itiraz etmeden veya ne olduğunu sormadan anahtar alıp kilidi açarlar ve “Allah hayırlısını versin” diyerek dua ederler.

KIZ İSTEME

Evlenme çağına gelen erkeğin anne ve babası veya yakınları oğullarına kız aramaya başlarlar. Anne tanıdıklarına, özellikle yaşlı akraba kadınlara “oğlumu evereceğam (6), acaba münasip bir kız bulabilir miyim?” diye sorar. Hamamda, düğünlerde, kır gezintilerinde kızları araştırmaya, huyunu soyunu sormaya başlar. Her girdiği toplulukta kızları inceler ve değerlendirmeye tabi tutar.

Gözüne hoş görünen bir kız olursa ilk önce kızın yakın komşularından sormaya başlar. Oğlanın annesi bu araştırmalarda kız tarafını kendi menfaatine uygun olarak inceler. “Acaba bu kız nasıldır, derdimizi çeker mi, gişi kıızı mıdır, (7) ?” Komşular ise kendilerinden sorulan genç kız tavsiye edilebilir biri ise “Mabalı (8), günahı benim boynuma” diyerek teminat verir. Şayet kıızı tavsiye etmiyor ise “Komşumuzdur ama pek ilgimiz yoktur” diyerek kesin bir şey söylemek istemezler veya istenmemesi gerektiğini ima ederler.

Hiçbir kimse genç bir kızın kısmetine mani olmak istemez ve hiçbir genç kız kötülenmez. Daha önceden bahsedildiği üzere Urfa kalabalık ailelerin bulunduğu bir kentimiz olması nedeniyle uzak ve yakın akrabalıklar mevcuttur.

Urfa'lı kendi ailesini ve akraba çevresini araştırarak olursa zincir gibi birbirine bağlı akrabalıklar olduğu görülür. Urfa'da herkes hemen, hemen birbirinin akrabasıdır. Ya anne

tarafından ya baba tarafından, ya yakın ya uzak ama bir bağ mevcuttur. Ayrıca bir de “Mahle şeniği” tabir edilen aynı mahallede oturan mahalle sakinlerinin sürekli bir arada bulunmaları nedeniyle birbirlerine karşı daima saygılı, küçüklerini ise şefkatle korumalarından dolayı kız istemelerde ilerde doğabilecek bir hoşnutsuzluğa mani olmanın çaresi de istenilen kızın daima iyi taraflarını söylemelerine neden olur.

Yakın ve uzak akrabalıklar dışında “Him konşı” tabir edilen, duvarları bitişik çok yakın evlerde oturan ailelerde birbirlerine karşı büyük sorumluluk duyarlar.

Bunun yanında asker arkadaşı, dükkan komşusu, okul arkadaşı, bağ komşusu, sıra arkadaşı gibi insanları birbirine yaklaştıran toplum olmayı kolaylaştıran sebepler yörede kız istemelerde büyük bir sorumluluk gerektirir.

İslam inançlarına göre bir başkası aleyhine konuşmanın yani gıybet etmenin büyük günahlardan sayılması da kızın veya erkeğin daima iyi taraflarını söylemelerini gerektirir. “Çok iyidir, terbiyelidir, gişi kızıdır derler.

Oğlanın annesi daha önceden tespit edilmiş olan kızın evine ansızın veya haberli olarak yanına yakınlarını da alarak gider. Havadan sudan konuşulduktan sonra oğlanın annesi veya bir yakını genç kızdan bir bardak su ister. Su isteme aslında kızla konuşma sebebidir. Maksat kızın yürüyüşünü, davranışını, konuşma şeklini, ses tonunu, becerikliliğini test etmek içindir. Diğer bir deyişle kızın hareketlerini toptan değerlendirmektir.

Oğlan tarafı şayet kızı beğendiye bir fırsatını bulup kız odadan çıkınca kızın annesine “Allâh bağışlasın, nişanlısı sözlüsü var mı?” diye sorarlar. Kızın annesi sorulan sorulara cevap vermezse kızın sözlüsü ve nişanlısı yok demektir.

Kızın nişanlısı ve sözlüsü olmadığını anlayan oğlanın annesi kızı ve ailesini beğenmiş ise, kendisinde oğlunun özelliklerinden, tahsilinden, terbiyesinden, becerisinden, dürüstlüğünden bahseder. Bir bakıma oğlunun kusursuz bir delikanlı olduğunu anlatmaya çalışır. Kızın annesi ise oğlan tarafının bu konuşmasını dinledikten sonra “Kimlerdensiz (9) , nerede oturusiz (10), oğlu neçi(11), kiraçımısız (12)” gibi birkaç soru oğlan evine sorar. Müsbet cevap alındığında oğlan tarafı birkaç gün sonra tekrar bu hususta kendilerini ziyaret edeceklerini söyleyerek kız evinden ayrılırlar.

O gün akşamında kızın annesi durumu tüm ayrıntılarıyla kocasına anlatır. Kızın babası ise o günden sonra oğlan tarafının durumunu çevrede araştırır. Uygun gördüğü taktirde durumu hanımına iletir. Şayet uygun görmemiş ise “Avrat, oğlanevi geldiğinde kızı vermıyacagımızı münasıp bi dilde aynat (13)” der. Veya oğlan tarafını beğenir de tamamen tatmin edici diğer bir deyişle dört, dörtlük bulmadığı zaman ise kesim (oğlanevi tarafından kızevine verilecek mehir ve takı) denilen pazarlıkta yüksek bir değer isteyerek oğlan tarafının bu işten vazgeçmesine çalışır.

Oğlan tarafı birkaç gün sonra isteme olayını gerçekleştirmek için kız evine gelir. Oğlanevi tarafı kız evince iyi karşılanınca oğlanın annesi veya aile büyüğü bundan cesaret alarak “Allah’ın emri, peygamberin kavli ile kızıyizi oğlumuz istemağa (14) geldiğ (15)” der. Kızın annesi ise “Hele babasına bi sorağ (16) ne deyi (17) ne demi (18)”

Birkaç gün sonra her iki tarafın müsbet cevaplarına karşılık oğlan tarafının erkekleri de bir akşam vakti eşleri ile birlikte kızın babasından kızı istemek üzere ayrıca giderler.

Olay tamamen kabul görürse “Kabul, Allah her iki tarafa da hayırlı ve uğurlu etsin” denilerek iş kesinlik kazanır.

Şayet kızı vermek istemezlerse “Kızımız daha küçük, evlenecek yaşta değil, daha büyüğü duri (19), daha mektebe gidi (20)” gibi bahanelerle veremeyeceklerini ifade ederler.

Bazı kız istemelerde müsbet cevap alamayan kimseler, kızın alınmasında ısrarlı davranmaları bazı hoş olmayan olaylar meydana getirir. Evlenme çevre köylerde başlık denilen büyük bir maddi güce dayandığı için köy gençleri bu parayı temin edememeleri halinde uzun bir zaman başka illere giderek başta inşaat olmak üzere çeşitli ağır işlerde çalışmak suretiyle başlık parası biriktirmeye çalışırlar. Kız kaçırma olayı ise yöre adetlerine oldukça ters düşen ve kolay kolay rastlanmayan bir olay olduğundan, böyle olaylar büyük kavgalara sebep olabilir.

Başlık parası kız tarafının tamamen inisiyatifine kalmıştır. Hiçbir ölçüsü, kuralı ve dayanağı yoktur. Evlenecek kıza verilecek olan mehir’in dejenere olmuş bir şeklidir. Tamamen kız tarafının erkekleri tarafından takdir edilir ve bu miktar karşı tarafa bildirildikten sonra da kolay, kolay pazarlık yapılamaz ve miktarı değiştirilemez. Çünkü kız tarafı bunu gurur meselesi yapar.

Başlık bazen nakit olarak bazen de canlı hayvan, binek vasıtası (otomobil, kamyon) veya tarla olarak da alınabilir. Ayrıca kızın büyük abisine ve dayısına at motosiklet veya silah gibi alınacak hediyeler (Hal’et) başlık parasına dahil değildir.

Çevre köylerde başlık parasına az da olsa bir çözüm getirmek amacıyla BERDEL adı verilen bir evlenme usulü vardır. Evlenme yaşına gelen iki erkeğin yine evlenme yaşına gelmiş olan kız kardeşlerini birbirlerine vermek suretiyle yapılan evlenme şeklidir.

Bu tür evlenme aile büyüklerinin kararı ile olabileceği gibi, damat adayları arasında yapılan bir anlaşma sonucunda da gerçekleşebilir.

Berdel usulü evlenmede, düğün kafileleri aynı yolu kullandıkları için yolda karşılaşınca birbirlerinden uzak mesafede dururlar. Yaşlı birkaç erkek gelinleri alıp iki kafilenin ortasında değiştirirler. Dini nikah ise gelinlerin damat evine gitmeden önce yapılır. Bu şekilde evlenmelerde gelinlerin birinin ölümü halinde diğer taraf kızını geri alır. Çünkü anlaşma tamamen bozulmuş sayılır. Gelinin tekrar ailesine iade etmek istemeyen damat ise başlık parası ödemek zorundadır. Gelinin çocuk doğurmuş olması bu kuralı değiştirmez. Bu çeşit evlenme sadece köylere mahsustur. Şehir merkezinde bu çeşit evlenme yoktur.

Berdel, yörede de değişme anlamında kullanılan bir sözcüktür. Farsça bir sözcük olan BERDE; esir, tutsak anlamına gelen sözcükten değişerek Berdel olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. İki kafilenin uzakta durarak gelinleri değişmesi, savaş sonrası esirlerin değişmesi şekline benzeyen yanları bulunduğu için böyle bir kelime ile ifade edildiği tahmin edilmektedir.

Evlenme büyük bir maddi imkan gerektiren sosyal bir olaydır. Erkekler ve kızlar ekonomik bağımsızlıklarını kazanmamış iseler tamamen ailelerinin sağlayacağı imkanlarla yetinmek zorundadırlar. Bu nedenle evlenmeler büyük maddi sıkıntılar yarattığından buna bağlı olarak da tasarruf etme (giderleri kısma) zorunlu hale gelir.

Çocuklarını evlendirmek üzere birbirleriyle anlaşılan iki aile arasında bu konuda bazen anlaşmazlıklar, darılmalar, yapılan anlaşmaların bozulmasına varacak kadar bozuşmalar meydana gelebilir.

Urfa'da şöyle bir hikaye anlatılır: Bir zamanlar Bilal isimli bir genç evlenmeye karar verir ve bir kıza talip olur. Ailesi tarafından istenmek üzere dünür (görücü) gönderir. Kız tarafı Bilal'ı uzun zaman soruştururlar. Daha sonra kız tarafı oğlan tarafına kızlarını veremeyeceklerini söylerler.

Bu sıralarda aynı kıza yine başka bir kısmet çıkar ve Bilal'dan daha uygun görüldüğü için Bilal'e değil de sonradan kızı isteyen delikanlıya kızı verirler.

Bilal ise sevdiğinin evlenmesiyle olayı kapatması gerekirken aksine daha da tutulur ve tutkusu aşka dönüşür. Bilal, "Gelin Hamamı" gününü sabırla bekler, nihayet evliliğin on beşinci günü yapılması adet olan gelin hamamı günü gelir çatar.

Gelin usulüne göre giydirilip hamama götürülmek üzere evinden çıkarılır. Daha evvel o sokakta bekleyen Bilal, sevdiğinin karşıdan geldiğini görünce yüksek sesle;

YERİ (21) BİLALİM YERİ
KAŞI HİLALİM YERİ
İSTEREM ERİ (22) ÖLE (23)
SENİ DUL ALIM (24) YERİ

diyerek birbirleriyle göz göze gelerek geçer giderler. Bilal'in bu bedduası tutar ve gelin hamamından yedi gün sonra sevdiğinin kocası ölür. Aradan bir yıl geçtikten sonra ikinci defa dünür gönderen Bilal'e sevdiğini dul olarak verirler.

Taraflar çocuklarını birbirleriyle evlendireceklerine tamamen karar verdikten sonra, kız tarafından erkek tarafına bir mektup gönderilir. Buna yörede KESİM KAĞIDI denir. Bu mektupta kız evinin oğlan evinden istedikleri yazılıdır.

Bir kesim kağıdında istenenler herhangi bir ölçüye tabii değildir. Tamamen kız tarafının taktirine kalmıştır. Çok miktarda ziynet eşyası yazılabildiği gibi oğlan tarafının ekonomik durumu göz önüne alınarak daha uygun miktarda ziynet istenildiği de olmuştur.

Bir kesim kağıdı örneği:

Bismillahirrahmanirrahim.

... Lira başlık, altı çift bilezik, inci takım, elmas kolye, beşi birlik, firenk bağı, kordon, altı takım elbise, altı çift ayakkabı, üç çift terlik, lira hal'et (25), misafir odası takımı vs.

Başlık bazı aileler tarafından istenmektedir. Gerek merkezde ve gerekse kırsal kesimde maddi durumu çok iyi olan aileler başlık parasını istemezler.

Hazırlanan kesim kağıdı kız evi tarafından bir işçi kadınla oğlan evine gönderilir. Bu mektubu getiren kadına İNDEKÇİ denir. Bu mektubu getiren kadına oğlan evi bahşiş verir. Bahşiş vermemek oldukça ayıp sayılır. Oğlan evi ise gelen kesim kağıdındaki şartları inceler. Bir iki gün sonra listedekilerin tamamını kabul ediyorsa yine aynı istek listesinin altına "Tamamı kabul" diye yazarak gönderir. Tamamı kabul edilmiyorsa verebilecekleri şeyleri yine aynı kağıdın altına yazmak suretiyle bu kez oğlan evinin tanıdığı bir indekçi ile kız evine gönderilir.

Kız evi de aynı şekilde oğlan evi tarafından gönderilen indekçiye bahşiş verir, her iki taraf içinde bahşişi az vermek veya hiç vermemek o derece ayıp sayılır.

Bir aile isteyeceği kızın ailesinin daha önceden, isteyeceği başlık ve ziynet eşyasını aşağı yukarı tahmin eder.

Ekonomik durumu iyi olmayan bir aile, zengin bir aileden kız almaya pek cesaret edemez.

Genellikle evlenecek tarafların mali ve sosyal durumları aşağı yukarı aynı seviyede olması gerekir. Çünkü hem kız evinin isteyeceği eşyaları veremez hem de birbirlerinin sosyal yaşantılarına ayak uyduramazlar.

Olayla ilgili şöyle bir hikaye anlatılır:

Maddi durumu pek de iyi olmayan bir genç, zengin bir aileden kız ister. Erkeğin fakir olması nedeniyle isteyecekleri başlığı veremeyeceğini tahmin ettikleri için kızlarını vermek istemezler. İstenilen kız ise komşulardır. Delikanlı o günden sonra güzel elbiseler giyip dolaşmaya başlar. Kar yağdığı bir kış günü kar küremek için dama çıkan oğlan o sırada Heyat' a (26) çıkan kıza:

NAR GÜLÜYEM
AÇILMIŞ NAR GÜLÜYEM
Bİ YANDAN KAPI KONŞI (27)
Bİ YANDAN SEVGİLİYEM

diyerek kıza sevdiğini söylemek ister. Kız ise;

DAMA ÇIKMIŞ KAR ATİ (28)
KIZLARA ÇALIM (29) SATİ (30)
ÇALIMI DÜZGÜN AMA
GECE MİTİL(31) DE YATİ (32)

diyerek fakir olduğunu ve kendisinden ilgisini kesmesini söylemek ister.

SAKAL ÖPÜMÜ

Taraflar anlaştıktan sonra nişan yapılmadan önce oğlan evi, kız evine “Kızınızı bize verdiğiniz için teşekkür ederiz.” anlamına gelen bir ziyaret yaparlar. Buna sakal öpümü veya teşekkür denir.

Oğlan evinin yaşlı yakın akrabaları sakal öpümüne giderler. Sakal öpümüne gidecek olan oğlan evi kesimde anlaşılan başlığın tamamını veya bir kısmını kızın babasına veya velisine vermek üzere beraberlerinde götürürler. Kesimde anlaşılan başlığı ve ziynet eşyalarından bir kısmını götürmeden de gidilebilir. Bu yine tarafların anlaşmasına bağlıdır.

Oğlan evinin erkekleri, kız evinin erkekleri ile, kadınları ise kız evinin kadınları ile tanışırlar. Ayrıca her iki tarafın gençleri de bu sakal öpümünde tanışmış olurlar. Çünkü yakında yapılacak olan nişan, düğün ve eğlencelerde daha rahat hareket etmek dolayısıyla, yeni oluşacak akrabalık da durum değerlendirmesi yapmaktır.

Sakal öpümünde kızıevi, misafirlerine çeşitli yiyecek ve meyveler ikram eder. Genellikle meyveden önce çiğköfte ve kadayıf. Çerezler arkasından da çay, kahve ikram edilir.

Gece yapılan bu ziyarette evlenecek olan erkek ve kız birbirlerini görmez, erkekler ve kadınlar ayrı, ayrı odalarda

otururlar. Nişan günün tarihi belirlenir. Nişan günü yapılması gereken hazırlıklar konuşulur, gece ziyaret sona erer.

Oğlunu evlendirecek veya sünnet ettirecek ailenin düğün esnasında maddi ve manevi yardımda bulunmak amacı ile kendilerini düğün süresince temsile yetkili olarak seçtikleri aile veya kişi yani küvre de sakal öpümünde aileye mensup biri gibi kız evini ziyarete gidenlerle birlikte gider.

Erkeklerle ilgili yerlerde erkek küvre, kadınlarla ilgili yerlerde ise küvrenin hanımı veya büyük kızı kendisine düşen görevi ailesi adına yerine getirir.

NIŞAN

Çocuklarını evlendirmek üzere anlaşan aileler arasında yapılan nişan törenindeki amaç, her iki tarafın birbirlerini daha yakından tanımaları ve düğüne hazırlık yapmalarıdır.

Şanlıurfa'da yapılan nişan törenleri başka illerimizde yapılan nişanlardan ayrı bir özellik taşır. Kız ve erkek birbirlerini görmeden (çok yakın akrabalıklar müstesna) ve konuşmadan nişanlanırlar. Kız ve erkek birbirlerine tamamen yabancıdırlar. Birbirleriyle yakın ve uzak hiçbir ilişkileri olmaz.

Kızın istenmesinden sonra nikâh yapıncaya kadar nişanlı bile olsa damat adayının kız evine gidip gelmesi yöreye göre yasak ve ayıp sayıldığından hoş karşılanmaz. Hatta damat adayının kız evinin bulunduğu mahalle ve sokaktan geçmesi uygun olmaz, hoş karşılanmaz. Dini nikâh yapılmadığı için gelin ve damat adaylarının birbirlerine görmeleri, konuşmaları yörenin örf ve adetlerine göre ayıp sayılır.

Kız ve erkeğin nişan yüzüklerinin yapılmasına aileler karar verir. Aynı kuyumcuya ayrı, ayrı günlerde veya saatlerde gidilerek parmak ölçüleri alınır. Gelin ve damat adayı yine

birbirlerini görmezler. Damat adayı kızı ancak kuyumcudaki parmak ölçüsü kadar tanır.

Nişan yüzükleri hazırlandıktan sonra kuyumcu çırağı tarafından oğlan evine getirilir. Yüzüğü getiren çocuğa adet olduğu üzere bahşiş verilir.

Nişan merasimi çevrenin adetlerine göre kız evinde yapılması gerekir. Oğlan evi tarafından birkaç kadın nişan gününden birkaç gün önce nişan şerbeti'nin hazırlanması için kız evine giderler. İkinci günün sonunda oğlan tarafı, yakın komşuları kız evinde toplanırlar. Kız evi ise nişan için gerekli hazırlıkları tamamlar. Hazırlanan şerbetleri nişanda genç kızlar servis yaparlar.

Hazırlanan bu şerbetten damat adayının da içmesi için bir sürahiye şerbet konur, üzerine beyaz ipek bir mendil örtülür, mendilin üzerine ise kırmızı bir kurdele ile oğlanın nişan yüzüğü bağlanır. Kız evinin tanıdığı yaşlı bir hanım şerbeti alarak oğlan evine götürür. Damat adayı da yüzüğü parmağına takar ve şerbetten içerek nişanlanmış olur.

Nişan evinde ise, gelin adayı nişan elbisesini giyip misafirlere "Hoş geldiyiz (33)" diyerek misafirlerin yanında oturur. Küvre(34) kızı ilk önce tebrik ederek oğlan evinin yaptırdığı nişan yüzüğünü parmağına takar. Müzik dinlenir, sohbet edilir. Misafirlere mevsimine göre yiyecekler, içecekler ikram edilir. Kışın çiğköfte başta olmak üzere, kadayıf, meyveler, yazın ise çeşitli yemekler, kebablar, meşrubat gibi.

Nişan töreni bittikten sonra hanımlar zılgıt (35) çalarak nişanı kutlarlar, düğün günü ise kararlaştırıldıktan sonra misafirler dağılırlar.

Bu sıralarda kızın gelinlik elbisesi alınır, veya terzide dikilerek hazırlanır. Nişandan sonra pazar ve perşembe olmak üzere haftada iki gün oğlan evi tarafından kiralananan vasıtalarla gelin adayı, bayan akraba ve arkadaşları ile şehir turuna çıkarılır.

İKİ TAHTA ÇAKARLAR ARASINDAN BAKARLAR DAHA YAŞIM KÜÇÜKKEN BİYE (36) NİŞAN TAKARLAR

hala, hala, heee...

Bu gezme işi nişan gününden nikah yapılacak güne kadar fasılalarla devam eder.

Nişanlılık devresi genellikle uzun sürer. Bu süre daha çok oğlan evinin hazırlanmasına ve isteğine bağlıdır. Genellikle baharda nişan yapılırsa da evlenmeler güzün ilk ayında yapılır. Bunda da Ramazan ayının araya girmemesine dikkat edilir. İki bayram arası nikah yapılmasının çevreye göre uygun sayılmaması Ramazan ayından önce nikahın yapılmasına gayret edilir.

Nişanlanan damat adayı, kurban bayramında nişanlısına koç gönderir. Koçun boynuzuna kırmızı eşarp veya kırmızı parlak kumaş bağlanarak, kırmızı kurdaleye bağlı bir altın veya bilezik takılarak süslenmiş bir vaziyette hediye gönderir. Buna GELİN KUZUSU denir.

Nişanlılık devresi bahar aylarına tesadüf ederse damat adayı nişanlısına özel olarak seçilmiş ve hazırlanmış has (37) gönderir. Gönderilen en az elli adet has, bir eşek

hamalı vasıtasıyla eşek heybesine yüklenerak kız evine getirilir. Getirme esnasında yine hasın üzeri parlak kumaşlar, eşarplar ve kurdelelerle süslenir. Süsleme yapılan kumaşın renkleri gözü ve ruhu okşayıcı niteliktedir. Buna da "GELİN HAS"ı denir.

Evlenecek olan gelin ve damat adayı nişanlanınca psikolojik olarak duyguları aşka yönelmiştir. Bunlar yaşlı kadınlar veya indekçiler aracılığıyla birbirlerine maniler gönderirler.

Kız:

OĞLAN ADI (38) ALLOŞ (39) TIR
TOP KAKÜLİ NE HOŞTIR
HERGÜN GEL BIRDAN (40) SAVUŞ (41)
TEK DESİNLER SERHOŞTIR

Oğlan:

KIZ ADI İSMİHANDIR
GÖZLERİ EV YIHANDIR
LÜTFEDİP ÜZİ (42) GÖSTER
ÜREGİM (43) DOLU KANDIR

Kız:

OĞLAN ADI REŞİT'DİR
GÜL ALNIYA DÜŞÜPDİR
GECE VERDİĞİ HATEM (44)
PARMAĞIMDAN DÜŞÜPDİR.

Oğlan:

KIZ ADI ASIYE
KURBAN OLIM SESIYE
KAKULIDEN UÇ TEL VER
PÜSKÜL EDİM FESIYE (45)

Kız:

AYRILDIM MEHEMET'DEN
ÜREGİM DOLU DERTTEN
BEN SENDEN AYRILMAZDIM
EMİR ÇIKTI DEVLETEN

Oğlan:

KIZ ADI HAVVA'MIDIR
HER DERDE DEVA'MIDIR
BEN SEVDİM ELLER ALDI
ALLAH'TAN REVAMIDIR

Bu mani alışverişinde nişanlılar birbirlerine mevsimine göre çeşitli hediyeler de gönderirler. Bazen bir demet çiçek, bazen bir sepet meyve gibi.

NİKAH

Nikâhı iki kısımda incelemek mümkündür.

- 1.Resmi nikâh
- 2.Dini nikâh.

Resmi nikâha yörede SARAY NİKAHI denir. Nikâh belediye binasında (sarayında) yapıldığından bu şekilde isimlendirilir. Dini nikaha ise HOCA NİKAHI denir.

Evlenme aktinin yetkili bir din adamı tarafından yapılmasından ileri gelir. Köylerde resmi nikâhı genel olarak köylüler, çocuklarını okula verirken, askere gönderirken veya bir miras konusu ortaya çıktığı zaman yaparlar. Şehir merkezinde ise Resmi nikâhla dini nikâhın ikisi de ayrı, ayrı günlerde yapılır.

1.RESMİ NİKÂH: Medeni Kanuna göre ülkemizin bütün yörelerinde aynı şekilde uygulanmaktadır.

2.DİNİ NİKÂH: Dini nikâh yapılmadan bir hafta önce akrabalara ve yakınlara çağrıda bulunmak üzere davetiyeler veya haberciler gönderilir.

Nikâhın herkes tarafından duyulabilmesi için gerek kız ve gerekse erkek tarafı büyük çaba harcarlar. Maksat, unutulurken nikaha çağrılmayan kimse kalmaması ve de herkesin bu akdi duyması içindir.

Çevrenin adetlerine göre nikâhın nişan gibi kız evinde yapılması gerekir. Kız evinde yapılmayan nikahlar ayıp, bir başkasının evinde damat adayının nikahının yapılması ise erkek tarafına hakaret sayılır. Nikâhın sabahleyin kuşluk vaktinde yapılması gelenektir. Cuma günü daha uğurlu sayıldığından bu güne denk getirilmeye çalışılır. Pazar günü resmi tatil günü olması ve işyerlerinin de kapalı olması, daha çok kimsenin katılabilmesine imkan verdiği için genellikle pazar günü yapılır.

Oğlan evinin göndermiş olduğu malzemeler (pasta, şeker, limon, portakal vs.) kız evi tarafından şerbet yapılarak hazırlanır. Nikâh yapılacak günün sabahı nikâhı kıyacak olan hoca (din görevlisi) gelir ve kendisine ayrılan yere oturur. Kız tarafının tanıdığı bir erkek, daha önce kızın kendisine vermiş olduğu sözlü akit vekâletnamesine dayanarak söz sahibidir. Oğlan tarafından da bir erkek yine nikâh için damat adına nikâhlanmaya yetkilidir. Hoca ise bu vekilleri yani kız ve erkeğin temsilcilerini karşısında oturtur.

Hoca önce kızın sonra da erkeğin vekiline sorular sorar. Kız ve oğlanın vekilleri topluluğun duyabileceği bir sesle ayrı, ayrı "Vekâletim hesabıyla aldım, helallığa kabul ettim." diyerek dini esaslara göre nikâh akdi tamamlanmış olur.

Hoca ise şahitlerin de tastikinden sonra islam dininin gerektirdiği kurallara göre dualar okur. Topluluk ise her duanın sonunda "Amin" diyerek yapılan duaları tastik eder.

Daha sonra şerbetler dağıtılır, pastalar yenir. Daha önceden oğlan evinden gönderilen kahveden hazırlanmış "MIRRA" ikram edilir. Şerbetlerin içilmesinden sonra kız ve oğlanın yakınları sokak kapısı önünde ayakta sıra halinde dizilirler. Misafirler teker, teker önlerinden geçerek nikahın her iki tarafa hayırlı olması temennisiyle selamlar ve oradan ayrılırlar.

Nikah şerbetinden bir miktar diğer bir odada bulunan hanımlara gönderilir. Bunlarda kendi aralarında birbirlerine hayırlı olması dileği ile erkeklerden sonra nikah yapılan kız evinden ayrılırlar.

DÜĞÜN

Düğün tarafların tespit ettiği bir günde yapılmasına karar verilir. Verilen kararda düğünün nerede ve nasıl yapılacağı inceden inceye hesaplanır, ona göre hareket edilir.

Şanlıurfa'da evlenme düğünü denince akla iki düğün gelir:

1.AVRAT DÜĞÜNÜ 2.ERKEK DÜĞÜNÜ.

Gerçekte bu iki düğünü ayrı ayrı incelememizin sebebi kadın ve erkeklerin kendine özgü adetlerine göre düğünü yapmalarından ileri gelir.

Avrat düğünü, kız evinin hanımları ile oğlan tarafının hanımları arasında yapılır.

Erkek düğünü ise sadece oğlan tarafının akraba ve tanıdıkları arasında yapılır. Kız tarafından bir erkeğin yapılacak düğüne katılması ayıp sayılır.

1.AVRAT DÜĞÜNÜ

Düğün gününden bir hafta önce, taraflar akraba ve komşulara indekçi aracılığı ile haber gönderip düğüne davet ederler.

Davet edilenler o günden itibaren düğün hazırlığı yaparlar. Yeni elbiseler diktirilir, düğün hangi mevsime rastlıyorsa mevsime göre yiyecek ve çerezler hazırlanır. Düğüne içli köfte, aya köftesi, ağzı yumuk (46) ağzıaçık (47), semsek (48), patpat (49), kavurga (50), çekçek (51), bastık (52), kesme (53), sucıh (54), yuvalah (55) v.b. mahalli yiyecekler götürülür.

Gönderilen indekçiler ev ev dolaşarak düğün sahibinin davetini sözle iletirler. Haberi alan kimseler indekçiye bahşiş verir. İdekçiye kendilerine gelmeden önce kimlere uğradığını ve bunların düğünde neler giyip, hangi takıları takacakları hakkında bilgi alırlar. İdekçiye bahşişin bol verilmesi büyük bir onur sayılır. Hanımlar bu hususa çok dikkat ederler. Kabul günlerinde, düğünlerde, kır gezintilerinde, hamamlarda kimsenin diline düşmemek için çok dikkat ederler.

Genel olarak düğünün yapılacağı evi veya avlusunun (heyat) büyük olması gerekir. Büyük olmasındaki maksat misafir çokluğu karşısında mahcup duruma düşmemek içindir. Çünkü düğüne davet ev olarak çağrılır. O evin bütün ev halkı ile birlikte, onların tanıdıkları, komşuları, misafirleri birlikte gelirler.

Avrat düğününün yapıldığı gün düğün evinde hiçbir erkek bulundurulmaz. Sadece düğün evinin kapısında (dışkapı) bir erkek bekletilir. Bu erkek, düğün başladıktan sonra dışarıdan gelen erkekleri içeri almamak veya gelen bir haberi

yüksek sesle içeriye duyurmak veya bir çocuk vasıtasıyla haberi hanımlara iletmektir.

Düğünün bitmesine yakın saatlerde hanımını veya çocuklarını düğün evinden almaya gelen erkeklerin geldiğini haber vermek, bu kapıda bekleyen erkeğin görevidir.

Düğünde çalgı çalacak müzisyenlerin iki gözü görmeyenlerden olması tercih edilir. Şayet gözleri görmeyen çalgıcı bulunamazsa, gözleri gören müzisyen getirme zorunlu hale gelirse çalgıcıların hanımları görmemesi için önüne bir perde çekilip, perde arkasına oturtulur. Düğünde bayanların daha rahat hareket ederek oynamaları içindir.

Yaklaşık 35-40 yıl önce kadın düğünlerinde uzun yıllar Corci Gümüşkalem ile Bogos Tatlıdamak müzisyen olarak çalışmışlardır. Bu gözleri görmeyen iki müzisyenden Corci usta keman veya cümbüş, Bogos ise ritm saz olarak darbuka çalmıştır.

Şanlıurfa bu konuda oldukça şanslıdır. Çünkü avrat düğünlerinde arandığında kolay, kolay bulunmayan gözleri görmeyen müzisyenler çok uzun yıllar 1960'lı yılların sonlarına kadar Urfa'ya hizmet etmişlerdir. Ayrıca keman, cümbüş gibi enstrümanların öğrenilmesinde gençlere ders vererek gençlere öğrenmelerinde yardımcı olmuşlardır. Çok kimsenin nota ile bir müzik aleti öğrenmesine yardımcı olmuşlardır.

Gözleri görmeyen müzisyen bulunmadığı zamanlarda ise 1950'li yılların sonlarına kadar; yaklaşık bir metre kare ebadındaki tahta tekerlekli tahta arabasını bir sıpaya çekti-rerek düğünlere giden, iki bacağı olmayan mahalli keman sanatçısı "Mame" hem avrat düğünlerinde hem de asbab gecelerinde çalardı.

Mame düğünlerde irticalan söylediği türkülerle, oyuna kalkan oyuncuların durumlarına göre dörtlükler okuyarak düğün evini coştururdu. Kendisinden oynamak için oyun havası isteyen, fakat gereği gibi iyi oynayamayan kimselere irticalen taşlama manileri türkü formunda okuyarak tepkisini gösterirdi.

Düğünde genellikle çiftetelli, mendil, lorke çok az da olsa dörtlü gibi mahalli oyunlar oynanır veya söylenen türkünün ritmine uygun figürlerle oynanır, danslar yapılır.

Düğünde gelin kız oyuna kaldırılır. Oynama sırasında misafirler başına para çevirirler. Bu çevrilen paraları düğünde hizmet eden hanımlar nişanlı veya sözlü kızların başına çevrilip “Ağbatı (56) siye ola (57)” der. Yakınındaki bulunanlarda “Amin” diyerek tasdik ederler.

SARI TAKSİ GELİYOR
TOZU DUMAN EDİYOR
ABLAM GELİN GİDİNCE
SIRA BİYE GELİYOR

hala, hala, heee...

Düğüne getirilen yiyecekler, düğüne bir süre ara verildiğinde yenir. Bu yiyecek ve çerezlerden müzisyenlere de ya bir çocuk ya da yaşlı bir kadın aracılığıyla gönderilir. Misafirler ise getirdikleri yiyeceklerden birbirlerine ikram eder ve dinlenme esnasında düğün dedikodusunu yaparlar.

Düğün öğleden sonra başlar, gecenin geç saatlerine kadar yaklaşık yedi-sekiz saat sürer.

2.ERKEK DÜĞÜNÜ

Düğün sahibi birkaç gün önceden düğünün nerde yapılacağını akrabalarına, yakınlarına, komşularına bir erkek işçi tarafından haber gönderir. Bu erkek işçiler şehirde çok kimseyi tanıyan ve tanıdıkları insanların işyerlerini bilen kimselerden seçilirdi.

Düğün yağışsız bir mevsime rastlıyorsa geniş bir avluda (heyat) yapılır. Düğünde davul, zurna, keman, cümbüş, bağlama, darbuka gibi sazlar çalınır. Oynamak için özel maharet sahibi kimseler olduğu gibi davetliler arasında da düğün sahibinin teklifi üzerine oyuna iştirak edenler olur.

Genellikle hem avrat hem de erkek düğünde düğün sahipleri düğün başladıktan sonra misafirleri tek, tek dolaşarak oyun oynamak üzere davet ederler. Bu davet, oyun bilsin, bilmesin, oynasın veya oynamasın herkese yapılması gerekir. Misafiri oyuna kaldırma teklifi misafiri ağırlamak, ona değer vermek, onu onurlandırmak sayılmaktadır. Oyuna kalkma teklifi yapılmayan misafir ise itibara alınmamış, düğüne davet edilmediği halde kendiliğinden gelen bir kişi olarak kendini kabul eder. Onun için düğün sahipleri bu hususta oldukça titiz davranırlar.

Düğünde dörtlü, degenek, girani, düz, tek ayak, çüta-yak, abravi gibi mahalli oyunlar oynanır. Düğünde oynayan özel maharet sahibi kimseler genellikle mahalli yöre kıyafetlerini, beyaz yakasız gömlek, kırkdüğme yelek, gabardin şalvar, kırmızı postal giyerek oynarlar.

“Bu oyunlardan dörtlü değenek oyunu oldukça maharet isteyen zor bir oyun olduğundan düğünün en görkemli ve en eğlenceli bölümünü oluşturur.

Düğüne mahalli kıyafetleri ile oynamaya gelen özel maharet sahibi kimselerin oyuna kendiliklerinden kalkmaları ayıp sayılır. Düğün sahibi bunları tanır ve bunlara özel muamele yapılır, özel olarak oynaması için teklif yapılır.

Erkek düğünün yapıldığı evin çevresindeki evlerin damlarından duvarlarından yüzleri brkl (58) vaziyette düğünü izleyen hanımlar ise dörtlü değenek oyununda zılgıt çalarak oyuna heyecan ve hareket vermek için oyuncularını oştururlar.

Değenek oyunun son bölümünde dut veya dut gibi sert ağaçlardan yapılmış değenekler davulun dövüş ritmini vurmasıyla ortaya atılır ve her oyuncu kendine bir tane seçer. Eski oyuncular da bu sert değenekleri bir vuruşta kafasında

veya kolunda kıran olduğu söylenir. Hatta o oyuncuların geleceği düğünde yeterinin iki katı değnek ortaya konur ki kırılanlar haricinde oynamak için değnek kalsın. İşte oyuncular kendilerine birer değnek seçince davulun vurduğu cenk havasıyla oyunculardan ikisi değnekleriyle dövüşmeye başlarlar ve dövüşün heyecanı ve temposu bir kat daha artar. Oyunculardan birinin değneği kırılır veya diğer oyuncu araya girerek dövüşü durdurur. Değnekle bir iki figür yapılır ve bu defa diğer iki oyuncu dövüşe başlarlar. Oyunun nihayetinde araya girilir, dövüş kesilir, değnekle çeşitli figürler ve asker yürüyüşü yapılır ve oyuncular birbirlerini kucaklayarak oyunu bitirirler.”

Bu oyunlar sırasında düğünün daha da coşkulu geçmesini isteyen düğün sahibi veya küvre başını yukarıya kaldırarak kadınlara hitaben “Zılgıt çalmayanın gişisi (59) öle.” der. Kadınlardan biri “Allah göstermiye (60)” dedikten sonra bütün kadınlar coşkulu bir şekilde zılgıt çalarlar.

Veya düğündekileri güldürmek, biraz daha eğlendirmek amacı ile “zılgıt çalmıyanın kaynanası öle” dendiğinde “İnşallah” diyerek zılgıt çalmayanlar olduğu gibi, kaynanasıyla birlikte düğüne gelenlerden gönülsüz zılgıt katılanlar da olur.

Bir taraftan düğün ve eğlenceler devam ederken diğer tarafta davetliler için büyük kazanlarda yemekler hazırlanır. Düğün sahibi kendi imkanlarına ve misafir sayısına göre yemek türünü ve miktarını tayin eder. Yörenin yemeklerini çok sayıda misafire hazırlamak için usta aşçılar ve yardımcıları tutulur.

Düğün genellikle Çarşamba veya Pazar günü yapılır. Düğünün en hareketli anında damadın yakın akraba ve arkadaşlarından birkaç büyük ve çocuklar daha önceden kız

evinde hazırlanmış olan damadın çamaşırları, damatlık elbisesi, terliği, gömleği, pijaması, kemeri, çorabı, ayakkabısı, mendili, v.s. alınmak üzere kız evine doğru çalıp söyleyerek eğlene, eğlene dar sokaklardan geçerek giderler.

Bu grup giderken önde çocuklar ve gençler, arkada da çalgıcılar grup halinde yürürler. Mahalli çalgıcılardan Topal Mame, Kemancı Miste, Ezmece Müslüm, Boyacı Yasin, (Şenmızrap) Boyacı Kır Mısto hep bu işlerde görevlendirilirdi.

Asbab (61) getirmek için yola çıkan bu gurup sokak aralarından türkü, mani söyleyerek giderler:

KAPUYU ÇALAN KİMDİR
AÇ BAKIM GELEN KİMDİR
YARAM DERİNE DÜŞTÜ
BELKİ GELEN HEKİMDİR

KO DESİNLER DESİNLER
O DİLLERİ YESİNLER
HALEPLİ BAHÇASINDA
NESİMEM OYNAR DESİNLER

LİVERİMİN KAYTANI
SEN GELDİN AĞAM HANI
YÜZDEN SEVEN ÇOK OLUR
CANDAN SEVENİN HANI

KO DESİNLER DESİNLER
O DİLLERİ YESİNLER
HALEPLİ BAHÇASINDA
NESİMEM OYNAR DESİNLER

Kız evi önünde söylenilen türkülerden sonra damadın eşyalarının bulunduğu siniyi bir erkek işçi başına alarak tekrar aynı şekilde türkü ve mani söyleyerek geldikleri yoldan geri dönerler. Sinide ayrıca, bozuk para, bir demet çiçek ve şeker bulunur.

Düğün yapılan evin önüne gelindiğinde daha önceden hazırlanmış olan, üstünde zeytin dalları ve dallara bağlanmış mumlarla bezenmiş güveği taht (62) ındaki mumlar yakılır. Düğünü uzaktan seyreden kadınlar zılgıt çalarak olayı kutlarlar.

Damat ise düğün evinde misafir bulunmayan boş bir odaya, yakın arkadaşları ile birlikte, kız evinden getirilen giyecekleri giymek için geçerler, damat tepeden tırnağa tamamen yeni giysilerini giyer ve ceketsiz olarak kendisi için hazırlanan taht'ın yanına gelir. Küvre ise damadın giymediği ceketini çalgıcıların müziği eşliğinde giydirir. Bu sırada:

ÇAĞIRIN HAKKO (63) YI
GEYDİRİN SAKO (64) YI
MÜBAREK OLSUN AGA KÜVRE
YENGİDE GÜVEĞİ

GETİRİN ELEGİ
GEYDİRİN YELEGİ
MÜBAREK OLSUN AGA KÜVRE
YENGİDE GÜVEĞİ

diye Urfa'ya özgü, özel olarak damatların elbise giyerken söylenilmek için bestelenmiş olan bu anonim türküyü söylerler. Bu sırada tepside bulunan bozuk para ve şekerler çocuklarca kapışılmak için havaya atılır. Havai fişekler yakılır,

çalgıcılar ve hizmet eden işçiler bahşiş almak için birer, birer damadın yanına gelip tebriklerini sunarak önce küvreden daha sonra da damattan bahşişlerini alarak çekilirler.

Geleneklere göre damat küvreden daha fazla miktarda bahşiş veremez. Yani bahşiş alan kimse önce küvreden daha sonra damattan bahşiş isteyen kimseye, damat bahşiş verirken, küvrenin verdiği miktarın üzerinde bahşiş vermesi, küvreye karşı saygısızlık, hakaret kabul edilir. Küvreyi küçük düşürmek sayıldığından damat bahşiş verirken bu kurala uymak zorundadır.

Mahalli oyunlardan biri olan, savaşı temsil eden dörtlü değnek oyunu bu sırada oynanır. Oyun özelliği itibariyle bir savaşı temsil ettiği için bu sırada yine havai fişekler yakılır.

Daha sonra mırra denilen acı kahve ikram edilir.

Diğer tarafta hazırlanan yemekler servis yapılmak üzere masalar, sofralar düzenlenir ve misafirler oyuna davet edildikleri gibi, düğün sahibi tarafından yemeğe davet edilir. Yemekten sonra tekrar acı kahve ve sigara ikram edilir. Bu yenen yemeğe "Asbab Yemeği" denir.

KINA GECESİ-ASBAB GECESİ

Gelin perşembe günü gidecekse çarşamba akşamı, pazar günü gidecekse cumartesi akşamı yani damadın elbise giydiği günün akşamı yapılır.

Kız evinde kızın akraba ve tanıdıkları, oğlan evinde oğlanın akraba ve tanıdıkları toplanır. Damat adayının yakın arkadaşları ve tanıdıklarının (Erkeklerin) olduğu yerdeki eğlenceye "ASBAB GECESİ" denir. Gelinin bulunduğu kadınların toplandığı yerdeki eğlenceye "KINA GECESİ" denir. İkisi de aynı gece de ayrı, ayrı yerlerde ve yaklaşık aynı saatlerde başladığı ve birbirleriyle bağlantılı olduğu için aynı başlık altında toplamayı uygun gördük.

Asbab gecesi genelde içkisiz olur. Buna rağmen içkili yapanlar da vardır. Şayet içkili olacaksa damadın yakın arkadaşları ve yaşıt erkek akrabaları bulunurlar. Yaşlı aile büyükleri gençlerin bu gecelerine katılmazlar. Gençlerin damatla birlikte gönüllerince eğlenmelerini isterler.

İçkili asbab gecelerinde erkekler, çoğunlukla kendileri bağlama, keman, kanun, gibi sazlar çalarak mahalli türkü ve hoyratlar okuyarak eğlenirler. Bazen de daha maharetli birinden yararlanma yoluna gidilir.

ALAYDIM ELİN ELİME
VARAYDIM BABAN EVİNE
MERHAMET EYLE HALİME

KURBANIN OLAM YAR SENİN
HAYRANIN OLAM YAR SENİN

BAŞINA ÖRTMÜŞ VALA (65) LAR
YÜREĞİM BAŞI YARALAR
KORKARAM SENİ ALALAR

KURBANIN OLAM YAR SENİN
HAYRANIN OLAM YAR SENİN

Gecede çiğköfte, tike (66) kebabı, bostana (67), cacık, fıstık, badem gibi yiyecekler, çerezler ikram edilir.

Kına gecesinde ise hanımlar ya bir darbuka veya leğen çalarak tempo tutup türküler, şarkılar söyleyerek eğlenirler. Gecenin geç saatlerine kadar gerek kına gecesinde bayanlar gerekse asbab gecesinde erkekler müzik eşliğinde eğlenirler.

Asbab geceleri veya diğer zamanlarda genelde kış geceleri yapılan sıra geceleri müziği öğrenebilmek için usta çırak ilişkisi şeklinde gençlerin seslerini veya sazlarını test etmede büyük etkisi vardır. Çok kimse bu gecelerde bilmediğini öğrenir veya kendi kendini test etme fırsatı bulur.

Gece saat 22:00-23:00'te oğlan evi tarafından kadın, erkek ve çocuklardan oluşan bir gurup kına yakılacak olan kız evine toplu halde yine türküler, maniler söyleyerek giderler.

EVLERİ SEKİ (68) LİDİR
TOPREHEN (69) EKİLİDİR
EGER BABASI YOKSA
DAYISI VEKİLİDİR

hala, hala, heee...

LEBLEBİ KOYDUM TASA
EL VURDUM BASA, BASA
BİZİM GELİN ÇOK GÖZEL
AZICIH BOYU KISA

hala, hala, heee..

Gecenin karanlığında şehrin dar sokaklarında kadınlar önde, çocuklar ortada, erkekler arkada olmak üzere toplu halde yürürler. Ellerinde fanus denilen gaz lambaları yollarını aydınlatır.

Toplu halde yürüken, topluluktan geride kalmış veya yürümenin ritmine ayak uyduramamış bir bayan olursa, topluluğu koruma görevini üstlenen erkeklerden biri "Ayalar (70) öge (71)" diyerek bayanın daha hızlı yürümesini ve topluluktan ayrılmaması için uyarıda bulunur.

PORTAKALI OYARLAR
İÇİNE KINA KOYARLAR
EVVEL ADI.....DI
ŞİMDİ GELİN KOYARLAR

hala, hala, heee.....

BAHÇA(72) LARDA PİRPİRİM (73)
YAPRAĞI DİLİM, DİLİM
BİZEVERDİĞ (74)

..... ALLAH KERİM
hala, hala, heee....

Kına evine iyice yaklaşıldığında ise genellikle;

ÇAKMAK ÇAKMAĞA GELDİĞ (75)
KINA YAKMAĞA GELDİĞ
.....DAYZE (76) AĞLAMA
KIZI ALMAĞA GELDİĞ

hala, hala, heee...

Kınaya gidilirken erkekler köşe başlarında mola verip hoyratlar, türküler söyleyerek hem yol yorgunluğunu azaltmak kınaya giden gurubu eğlendirmek hem de kına yakılan evde kınanın yakılıp kına yakma işleminin bitmesine zaman vermek içindir.

Birkaç gün önceden kız evine gönderilen kına küvrenin hanımı tarafından bir kap içerisinde dua okunmuş süt ile yoğrulur. Gelin ise damadın akrabalarından iki bayan tarafından koluna geçilmek suretiyle getirilip kınayı yakacak olan küvrenin hanımı veya büyük kızının yanına oturtulur. Gelin yüzüne örtülen işlemeli kırmızı duvak ve kınadan sonra ellerine geçirilecek olan kırmızı renkte parlak işlemeli eldiven olduğu halde hazırlanmış olarak getirilir.

Küvre gelinin sağ avucunun içine bir altın koyarak kınayı yakar ve ellerini bağlar. Daha önce gelinin yüzüne örtülen kırmızı duvak açılarak gelinin altın konulan eline bağlanır. Gelin ağlamaya başlar veya ağlamıyorsa bile ağlıyormuş gibi davranması gerekir, aksi halde ayıplanır.

Çocukların ellerinde tepsilere dikilmiş olan mumlar yakılarak gelinin başı üstünde gezdirilir.

Sesi güzel bayanlardan biri mani okuyarak hem gelinin hem de bütün bayanların ağlamasına çalışır.

AĞLARAM GÜLENİM YOK
GÖZ YAŞIM SİLENİM YOK
BAŞIM ALIP GİDEREM
DUR GETME DİYENİM YOK

GEL GİDAH (77) DAŞ EYVANA (78)
NAKIŞI HOŞ EYVANA
SEN SÖLE BEN AĞLIYIM
TÖKÜLSÜN YAŞ EYVANA

Bu manilerin arkasından misafirlerin çoğu gelinle birlikte ağlamaya başlar. Kız baba evinden, anne kızından, kızın arkadaşları ise arkadaşlarına katılmak için ağlarlar, gözyaşı dökerler.

Bu sırada gelini almaya gelen gurup kapı önünde kınanın bitmesini beklerken sazlardan biri keman veya kaval ile bir taksim yapar ve erkeklerden biri yüksek sesle hoyrat okur.

KALK GİDELİM
KINAYI YAK GİDELİM
GÖZELE DOYMAK OLMAZ
ÜZÜNE (79) BAK GİDELİM

YARA YERİ
SAĞALMAZ (80) YARA YERİ
EL GETTİ MENZİL ALDI
BEN DEREM YARA, YERİ

Kız evi tarafının hanımları hüznü, oğlan evi tarafının hanımları ise gelini alacakları için sevinçlidirler.

O YANI SAÇAK BU YANI SAÇAK
KIZ ANASI DÜŞSE KİM KALDIRACAK

hala, hala, heee...

Bir yandan ağlama bir yandan sevinç gösterisi bazen iki aile arasında sözlü atışmaya, tartışmaya dönüşür. Fakat bu gelinin gitmesine mani olamaz. Kadınlardan biri gelin veya gelinin annesine “Allah uzağ (81) ede (82) ölü evine mi geldiğ” başka biri ise “Asıl çetini bundan soyna (83) şimdi nevar şükür” diyerek teselli etmeye çalışır .

Kınası yakılan gelin baba evinden ayrılmadan önce, büyüklerin ellerini öperek gözyaşları ile arkadaşlarına veda ederek ayrılır.

O YANI KEÇE BU YANI KEÇE
KIZ ANASININ EMEĞİ HEÇE (84)

hala, hala, heee...

Oğlan tarafı gelinlerini alarak kız evinden ayrılırlar. Bu sırada kapı önünde bekleyen erkekler ile çocuklar türkü söylemeye başlarlar.

URFA'LIYAM EZELDEN
GÖYNÜM GEÇMEZ GÖZELDEN
GÖYNÜMÜN GÖZÜ ÇIKSIN
SEVMİYEDİM EZELDEN

AĞAM OLASAN ÖMER
PAŞAM OLASAN ÖMER
BENİM OLASAN ÖMER
YETİM KALASAN ÖMER

URFA Bİ YANA DÜŞER
ZÜLÜF GERDANA DÜŞER
BU NASIL BAŞ BAĞLAMAK
HERGÜN Bİ YANA DÜŞER

AĞAM OLASAN ÖMER
PAŞAM OLASAN ÖMER
BENİM OLASAN ÖMER
YETİM KALASAN ÖMER

URFA Bİ DAĞ İÇİNDE
GÜLÜ BARDAĞ İÇİNDE
URFA 'YI HAK SAKLASIN
Bİ YARIM VAR İÇİNDE

AĞAM OLASAN ÖMER
PAŞAM OLASAN ÖMER
BENİM OLASAN ÖMER
YETİM KALASAN ÖMER

Damat evine gelinle birlikte birkaç yaşlı bayan birlikte gider. Ertesi günün akşamı gelin gerdeğe girdikten sonra bu kadınlar kız evine geri dönerler.

Daha önceleri gelin damat evine gece yarısından sonra yürüterek getirilirdi. Köylerde ise gelin getirme işi bir gurup atlılar tarafından yapılır.

Gelin götürme, çoğunlukla gündüz sabahleyin otomobille yapılır. Gelin bir arabaya bindirilir, bindirilen araba eşarplarla, kurdele ve çiçeklerle süslenir. Gelinin yanına yakınlarından bir iki kadın oturur. Arabanın ön kısmına ise damadın küvresi oturur. Bu da gelin konvoyunun önünü keserek bahşış almak isteyenlere bahşış vermek ve gelin konvoyunun hareketinin başkaları tarafından engellenmesini önlemek içindir.

MASA ÜSTÜNDE BEKMEZ
Bİ BEKMEZ BİYE YETMEZ
ŞU URFA'NIN KIZLARI
TAKSİSİZ GELİN GİTMEZ

AY DOĞAR AYAZLANIR
GÜN DOĞAR BEYAZLANIR
GELİN OLACAK KIZLAR
HEM GİDER HEM NAZLANIR

hala, hala, heee...

Gelin önceden hazırlanmış olan özel bir odada karşılanır. Gelin bu oda kapısından girerken kendisine verilen bir narı oda kapısının üst tarafına kuvvetli bir şekilde atarak kırılmasını gerçekleştirir. Kırılarak dağılan nar tanelerinden toplanarak evlenecek yaşa gelmiş genç kızlara, uğur sayıldığından "Ağbatı siye ola" diyerek yedirilir.

Nar'ın uğur sayılmasının nedeni ise cennet meyvesi olarak bilinmesi ve nar'ın kırılarak yüzlerce taneye ayrılması ise gelinin çok çocuk doğurmasını, kocasının soyunu sürdürmesini dilemek anlamını taşımaktadır.

SU KOYDUM SU TASINA
GÜL KOYDUM ORTASINA
BİZ GELİNİ GETİRDİĞ
AĞA (85) MİN ODASINA

Sabahleyin, gelin ve beraberinde gelenlere özel olarak hazırlanmış kahvaltılı sofrasında servis yapılır. Çeşitli yiyecekler ikram edilir.

Öğleden sonra ise süpha (86) evinde damadın yiyeceği yemeklerden üzlemeli pilav (87), kuzuiçi (88), kaburga, zerde gibi düğün yemekleri gelinin yemesi için gönderilir.

Gelin ve beraberinde gelen yaşlı birkaç kadın da bu yemeklerden gelinle birlikte yerler.

Gelin ve beraberinde gelen yakınları damat evine geldiği günün sabahından akşamına kadar beklerler. Bu zaman içersinde gelin kimseyle konuşmaz, sorulan sorulara sadece başıyla yanıt verir. Bu kurala uymayan gelinler oğlan evi ve çevresi tarafından hoş karşılanmaz.

SÜPHA YEMEĞİ

Gelin damat evine getirildiği günün sabahı, gelin evinde başka bir yerde geniş ve büyük avlulu (heyat) bir evde süpha yemeği merasimi düzenlenir. Süpha yemekleri, üzlemeli pilav, kuzu içi, kaburga, zerde gibi yemeklerin tümüne verilen genel isimdir.

Süpha yemekleri et, pirinç, şeker, nohut, çekirdeksiz üzüm, pekmez, yağ gibi malzemelerle hazırlanır.

Süpha yemeğini usta aşçılar büyük kazanlarda hazırlarlar. Yapılan yemeklerin hazırlanması için sabahın çok erken saatlerinde başlar ve o günün akşamına kadar devam eder.

Süpha yemeğinin hazırlanması düğün sahibi tarafından alınan malzemeler dışında ayrıca düğün sahibine yardım maksadıyla küvre başta olmak üzere dost ve yakın akrabalar tarafından düğün evine malzeme gönderirler. Buna yörede SİNİ SÜRMEK denir.

Bunlar bazen bir çuval şeker, bir çuval pirinç, bir canlı koyun, bir-tenke yağ gibi gerekli olan malzemelerden biri veya bir kaçını gönderilir. Süpha yemeğinde sini süren kişi veya ailelere büyük siniler içersinde, tabaklara konulmuş her yemek çeşidinden meydana getirilmiş siniler, erkek işçilerin başı üzerinde taşınmak suretiyle gönderilir.

Bu siniyi alan aileler siniyi getiren işçilere bahşiş vererek, gönderilen yemek kaplarını da boşaltıp tekrar iade ederler .

Süpha evine sadece erkekler gelir. Süpha yapılan eve sabahtan itibaren misafirler gelmeye başlar. Misafirlere önce ikram edilen MIRRA denilen şekersiz kahve, çay ikram edilir.

Yemek servis yapılmaya hazır hale geldikten sonra damadın babası veya küvre veya aileye çok yakın birisi misafirleri yemek, yemek için masaya davet eder.

Yemekte önce kuzuiçi, arkasından kaburga veya etli pilav, daha sonra da üzlemeli pilav ve tatlı olarak ta zerde verilir.

Yemek yiyen misafirler tekrar başka bir tarafa geçerek otururlar. Bu sırada boşalan yemek masaları hemen bir sonraki servise hazır hale getirilir. Bu hazırlama sırasında sofradan kalkanlara kahve ve sigara ikram edilir. Yemek yiyip kahvesini içenler ise damat ve yakınlarına hayırlı olması temennisinde bulunarak süpha evinden ayrılırlar.

Süpha yemeği istisnasız herkese ikram edilir, davetli davetsiz herkes bu sofraya gurup halinde alınır. Süpha evine gelen fakirler de geri çevrilmez her defasında sofradan faydalanması için yedirilir veya çağrılır.

Damat gerdeğe girmeden önce süpha yemeği hazırlıkları tamamlandığı sırada damadın berberi gelerek bir odada hazırlıklarını tamamlar ve damadı traş eder. Önce küvre sonra da damat berbere ve berberin çırağına adet olduğu üzere bahşiş verir. Yine damat burada da küvrenin verdiği

miktar kadar veya daha az bahşış verir. Damadın küvreden daha fazla bahşış vermemesi de bir gelenektir.

Akşam vakti yaklaştığında damatta süpha yemeklerinden yer arkadaşları ile yakınları onu alarak süpha evinden ayrılıp gelinin bulunduğu eve götürürler. Damat önde olmak üzere toplu halde yürüyerek giderler.

Damat evin önüne geldiği zaman kendisiyle birlikte gelen bir hoca dua okur. Damat önce hocanın sonra sırasıyla küvrenin, babasının, büyüklerinin ellerini öper. Bu sırada damadın geleceği anı uzaktan izleyen kadınlar zılgıt çalarak bunu kutlarlar.

Damat bu ortam içerisinde sokak kapısından içeri girer. Evin avlusunda damadı annesi ve yaşlı kadın akrabaları karşılar. Damat bunlarında elini öperek gelinin bulunduğu odasına girer. Odada kendisini yaşlı bir hanım karşılar ve damatla gelinin tanışmasına yardımcı olur, mutlu bir hayat geçirmeleri temennisiyle odadan ayrılır.

Damat ile gelinin sabaha kadar uyumamaları, uyuyunca uyuyunca ömürlerinin de kısa olacağı inancı yaygın olduğundan uyumazlar. Bunun için damat ve gelinin yakın arkadaşları daha önceden gelin odasını düzenlerken odaya çeşitli çerezler, meyveler ve tatlılar bırakırlar.

GÜVEGİ HAMAMI

Damat, evliliğin sabahı erken saatlerde yakın akraba gençleri ve arkadaşları tarafından hamama götürülür. Güvegi hamamından bir gün önce hamamcı haberdar edilir.

Damat, hamamda kendisi için özel olarak hazırlanmış, süslenmiş tahtta oturtulur. Tahtın başına yine zeytin dalından süslenmiş ve bu dallara bağlanmış mumlar yakılır. Damat süslenmiş olan tahtta oturarak hamama davet edilen misafirlerin kutlamalarını kabul eder.

Misafirler yıkanma anında yine maniler, türküler söyleyerek hamamın eğlenceli bir şekilde sürmesini isterler.

KIZ DEMEDİM, DUL DEMEDİM EVLENDİM
RAKI İÇTİM, ŞARAP İÇTİM SALLANDIM
EN SONUNDA BİR KÖTÜYE ALDANDIM

AĞZIM YANDI ARTIK BENDEN SEVDA PAS
ZİRA DÜNYA ESKİ HAMAM ESKİ TAS

AĞZIM YANDI ARTIK BENDEN SEVDA PAS
ÇEKİLİRMİ BINCA EDA BINCA NAZ
BU SÖZÜMÜ KALBIYİN ÜSTÜNE YAZ

AĞZIM YANDI ARTIK BENDEN SEVDA PAS ZİRA DÜNYA ESKİ HAMAM ESKİ TAS

Misafirlerden sonra damat da yıkanıp yine tahtta oturur. Hamamda çalışan tellaklar, küvre ve damattan bahşiş alır ve onu tebrik ederler.

Damadın yakınlarından veya arkadaşlarından biri, “Hamam yemegini ben yapıyam (89)” diyerek orada bulunan bütün misafirleri yemeğe davet eder. Yemeği yapacak olan kimsenin evinde toplanılır. Mevsime göre kebab türlerinden (domatesli, patlıcanlı, elmalı, yoğurtlu, kemeli, soğanlı, haşhaş) biri yapılır. Üstüne yine yörenin tatlı türlerinden biri olan peynirli kadayıf ikram edilir.

Yemekten sonra arkadaşları damadı evine götürürler ve kendileri de işlerinin başına dönerler.

Damat, evine geldiğinde baba ve annesinin ellerini öper, daha sonra ise gelin, kocası başta olmak üzere kayınbabasına, kaynanasına, kayınına (90), görünümüne (91) çeşitli hediyeler verir. Bunlar gömlek, kol saati, elbiselik kumaş, kravat v.b. Buna ÇEYİZ GÜNÜ denir.

DUVAK GÜNÜ

Evliliğin ikinci günü duvak günüdür. O gün gelinin yakınları, akrabaları gelin evinde toplanırlar. Damat ise duvak yemeği hazırlanması için bir koç kestirir. Yemekler hazırlanır. Gelin ise gelinliğini giyerek duvağını da yüzüne örtüp kaynanasının odasına gelir ve oturur.

Oğlan evinden, sekiz, on yaşlarında bir erkek çocuk gelinin duvağını bir sopa veya oklava yardımıyla sopanın ucuna takarak kaçıır. Kadınlar ise zılgıt çalarak bu anı kutlarlar.

Duvağı kaçıran çocuk duvağı götürüp damada verir ve ondan bahşiş alır. Duvak kaçırmadan sonra gelin normal günlük elbisesini giyer başına gelin tacını takarak yine yerine oturur.

Duvak kaçırma sabahleyin yapılır. Tanıdıklar, akrabalar geline çeşitli hediyeler verirler. Bu hediye veren kimseler "İLK CUMA" ya gelemeyecek olan kimselerdir. İlk, ikinci ve üçüncü cumalara gelecek olanların duvak günü hediyelerini vermelerine gerek yoktur. Duvak günü hediye veren kimseler genelde çok yakın akraba olanlardır.

Duvak günü akşama kadar devam eder. Öğle vakti yenilen duvak yemeğinden sonra kahveler içilir, şeker ikram

edilir. Duvak gününe gelinin annesinden başka bütün akraba ve tanıdık hanımlar katılırlar.

Duvak günün akşamı, gelinin annesi kızını ve damadını akşam yemeğine davet eder. Duvak yemeğinde mevsimine göre çiğköfte, kıymalı ekmek(92), çeşitli kebablar, kadayıf v.s. gibi yemek ve tatlılar ikram edilir.

Damat kaynanasının elini öptüğünde kaynanası ona hediye verir. Gece geç saatlere kadar yemekte kalan gelin ve damat evlerine dönerler. İlk, ikinci ve üçüncü cumalarda bütün tanıdıklar gelini ziyarete gelirler. Buna "GELİN GÖRE" denir. Gelini görmek için gelenler hediye getirirler. Gelin evi gezilir. Gelinin getirdiği çeyizler görülür. Geline mesut ve bahtiyar günler temennisiyle "Allah uğurlu etsin, ağbati kalanlara ola." diyerek ayrılırlar.

GELİN HAMAMI

Evliliğin on beşinci günü (perşembe veya cumartesi) bütün tanıdık ve akrabalar hamama davet edilir. Bütün misafirler hamamda toplanırlar. Gelin baba evinden çeyiz olarak getirdiği hamam takımlarını bir bohça içersinde getirir. Bohçayı hamamda çalışan kayme (93) lerden biri açarak gelinin kaynanasından bahşiş alır.

Çoğunlukla YILDIZ HAMAMINA gidilir. (Daha önceki ismi “Eski Paşa” olan bu hamam bu gün yoktur) inanişaya göre Yıldız Hamamına giden gelin, kocasına parlak, alımlı yıldız gibi görünsün.

Veya “CİNCIKLI HAMAM”a gidilir ki gelin, kocasına Cincık (94) gibi görünsün. Bu sadece Şanlıurfa’lı hanımlar arasında bir inaniştir.

Güveği tarafının maddi durumu iyi ise hamam tamamen kiralanır. Hamam o gün ücretli müşteri almaz. Yıkanmak için gelen kербigit (95) ler de geri çevrilmez, yıkanmalarına izin verilir.

Hamamda bulunan bir tahtın üzerine halılar, minderler serilir. Onların üstüne de el işleme beyaz örtüler serilir. Elbiselerinden en güzeli giydirilen gelin tahtta oturtulur. Gelin ve damat evi tarafından davet edilen bütün misafirlere, damat

tarafından özel olarak yaptırılan kebab, kıymalı ekmek, kadayıf hamama gönderilir.

Ayrıca damat evi tarafından evde çerez olarak hazırlanan hedik (96) getirilir. Bu yiyecekler hamam da tahtlar üstünde yenir. Hamamın kayme ve natır (97) ları misafirlere hizmet ederler, damadın annesinden bol miktarda bahşiş alırlar.

Hamama davet edilen misafirler hamamda türküler söyleyerek hem eğlenir hem yıkanır.

KAHVE YEMENDEN GELİR
BÜLBÜL ÇİMENDEN GELİR
YARİ GÖZEL OLANLAR
HERGÜN HAMAMDAN GELİR

ŞEN OLSUN MECLİSİMİZ
ŞEN OLSUN VAY VAY
ŞEN OLSUN BAĞLAMAMIN
TELLERİ VAY, VAY

KAHVE YEMEN NEYLESİN
BÜLBÜL ÇİMEN NEYLESİN
YARİ ÇİRKİN OLANLAR
HERGÜN HAMAM NEYLESİN

ŞEN OLSUN MECLİSİMİZ
ŞEN OLSUN VAY VAY
ŞEN OLSUN BAĞLAMAMIN
TELLERİ VAY, VAY

KAHVEYİ KAYNADIRLAR
FİNCANA DAMLADIRLAR
YARİ GÖZEL OLANI
ÇALARLAR OYNADIRLAR

ŞEN OLSUN MECLİSİMİZ
ŞEN OLSUN VAY VAY
ŞEN OLSUN BAĞLAMAMIN
TELLERİ VAY, VAY

Gelin ise, güveği hamamında olduğu gibi misafirlerden sonra yıkanıp yine kendisi için hazırlanan yerde oturur. Zeytin dallarına bağlanan mumlar yakılır. Hamam leğenleri ile tempo tutularak türküler söylenir. Hamama gelen bütün misafirlerin hamam ücretleri damadın annesi tarafından ödenir.

SÜNNET DÜĞÜNÜ

Sünnet düğününde yine küvre denilen aile yakını vekil vardır. Küvre sünnet olacak çocuk ve çocukları kucağına alarak sünnet ettirir. Sünnet olacak çocuklara bir hafta önceden sünnet elbiseleri (zubınlar) hazırlanır, şapkalar alınır. Süslü el işlemeli yataklar hazırlanır.

Sünnet düğününden birkaç gün önce bütün hazırlıklar tamamlanır. Bir veya birkaç koç kesilir. Sünnet düğünün belli başlı yemeklerinden olan ve yörede tirit (98) denilen yemek hazırlanır. Yemeğin hazırlanabilmesi için aşçılar kasaplar çağrılır, büyük kazanlarda tirit yapılır.

Sünnet düğününden bir gün önce sünnet olacak çocuk veya çocuklar at, atlı araba, otomobil, v.s. gibi binek veya vasıta ile şehir turuna çıkarılır, gezdirilir. Genelde DERGAH denilen camiye götürülerek buradaki kutsal sayılan sudan içirilir ve yüzleri yıkanır.

Sünnet yapılacak günün (çoğunlukla pazar) sabahı erken saatlerde misafirler toplanırlar. Sünnet vakti geldiği zaman büyük bir masanın üzerine örtü serilir. Sünnetçi ise bu masanın altına girer ve kendisine göre hazırlıklarını tamamlar.

Küvre ise sünnet olacak çocuğu kucadıına alarak bu masanın yanına konulan sandalye de oturur. Sünnet anında çocuğun ağlamasına fırsat vermemek için ağızına şeker veya lokum konur.

Sünnet bittikten sonra çocuk veya çocuklar hazırlanmış olan yatağına yatırılır. Arkasından misafirlere yemek servisi başlar.

Yemek yiyen misafirlere mırra denilen acı kahve ikram edilir. Birinci gurubun yemek yiyerek ayrıldığı masa ikinci gurup misafirler için yeniden tanzim edilir.

SÖZLÜK

- 1.KERİP : Garip, el, yabacı
- 2.LEYLİ : Salıncak
- 3.GELİ: Geliyor
- 4.AVRADİ : Eşin, hanımın
- 5.SİYE : Sana
- 6.EVERECAĞAM : Evlendireceğim
- 7.GİŞİKIZI : Kocasına bağlı, her sıkıntıya katlanan, cefakar.
- 8.MABALI : Vebali
- 9.KİMLERDENSİZ : Kimlerdensiniz
- 10.OTURİSİZ : Oturuyorsunuz
- 11.NEÇİ : Neci, ne iş yapıyor, mesleği ne.
- 12.KİRAÇIMISIZ : Kirada mı oturuyorsunuz
- 13.AYNAT : Anlat
- 14.İSTEMAĞA : İstemeye
- 15.GELDİĞ : Geldik
- 16.SORAĞ : Soralım
- 17.DEYİ : Diyor
- 18.DEMİ : Demiyor
- 19.DURİ : Duruyor
- 20.GİDİ : Gidiyor
- 21.YERİ : Yürü
- 22.ERİ : Kocan
- 23.ÖLE : Ölsün

- 24.ALİM : Alayım
- 25.HAL'ET : Oğlan evi tarafından gelinin kardeşi veya dayısına nişan yapılmadan önce verilen nakit para veya hediye.
- 26.HEYAT : Avlu
- 27.KONŞI : Komđu
- 28.ATI : Atıyor
- 29.ÇALIM : Gösteriş fiyaka
- 30.SATI : Satıyor
- 31.MİTİL : Yüzü ve astarı olmayan yorgan.
- 32.YATI : Yatıyor
- 33.GELDİYİZ : Geldiniz
- 34.KÜVRE : Sağdıç
- 35.ZILGIT : Düğünlerde ve diğer sevinçli anlarda kadınların ellerini ağızlarına götürüp çekme suretiyle çıkardıkları ses.
- 36.BİYE : Bana
- 37.HAS : Marol
- 38.ADI : Adın, ismin
- 39.ALLOŞ : Ali isminin mahalli bir söyleniş şekli
- 40.BIRDAN : Buradan
- 41.SAVUŞ : Geçip gitmek, yürümek
- 42.ÜZİ : Yüzün, yüzünü.
- 43.ÜREGİM : Yüreğim
- 44.HATEM : Yüzük
- 45.FESİYE : Fesine
- 46.AĞZİYUMUK : Fincan şekline getirilen, içinde yağsız kıyma bulunan, ağzı kapalı mahalli bir börek.
- 47.AĞZIAÇIK: Yağda kızartılan yağsız kıyma ile yapılan lahmacuna benzer bir börek çeşidi.
- 48.SEMSEK : İçersine peynir veya kıyma konularak yağda kızartılan börek.

- 49.PATPAT : Patlamış mısır.
- 50.KAVURGA : Kabak, karpuz çekirdeği, menengiç, buğday, susam gibi yiyeceklerin birlikte kavularak hazırlanan çerez.
- 51.ÇEKÇEK : Üzüm suyu, nişasta, un ile hazırlanan ve güneşte kurutulan pelte.
- 52.BASTIK : pestil.
- 53.KESME : Çekçek'in bulgur veya pirinç ilave edilerek yapılan bir şekli.
- 54.SUCUK : Üzüm pekmezinin batırılarak kurutulmuş ceviz veya fıstık şırası.
- 55.YUVALAH : Bulgur köftesinin, kuş yumurtası büyüklüğünde yuvarlak hale getirilip suda haşlamak suretiyle yapılan bir köfte çeşidi.
- 56.AĞBATI : Darısı
- 57.OLA : Olsun
- 58.BÜRÜKLÜ : örtülü, yüzü kapalı
- 59.GİŞİSİ : Kocası
- 60.GÖSTERMİYE : Göstermesin
- 61.ASBAB : Elbise
- 62.TAHT : Yazın üzerinde yatmak için yapılmış yüksek karyola.
- 63.HAKKO : Hakkı isminin mahalli söyleniş şekli.
- 64.SAKO : Uzun ceket
- 65.VALA : İpekten dokunmuş ince desensiz bir kumaş.
- 66.TİKE : Parça kuşbaşı
- 67.BOSTANA : İnce kıyılmış salata.
- 68.SEKİ : Korkuluğu olmayan yerden enaz 20 cm. yüksekliğinde oturma yerleri.
- 69.TOP REHEN : Fesleğen
- 70.AYALLAR : Kadınlar, hanımlar
- 71.ÖGE : Öne.

- 72.BAĞÇA : Bahçe
73.PİRPİRİM : Semizotu
74.EVERDİĞ : Evlendirdik.
75.GELDİĞ : Geldik
76.DAYZE : Teyze
77.GİDAH : Gidelim
78.EYVAN : İki oda arasında, üstü kapalı yerden yüksek oturma yerleri.
79.ÜZÜNE : Yüzüne
80.SAĞALMAZ : İyileşmez
81.UZAĞ : Uzak
82.EDE : Etsin
83.SOYNA : Sonra
84.HEÇE : Boşuna
85.AĞA : Ağabey, büyük kardeş.
86.SÜPHA : Mahalli düğün yemeklerinin tümüne verilen ad.
87.ÜZLEME : Nohut ve çekirdeksiz üzümün pekmeze birlikte pişirilmesi.
88.KUZUİÇİ : Safranla sarartılmış iç pilav.
89.YAPIYAM : Yapıyorum.
90.KAYININA : Kayınbiraderine.
91.GÖRÜMÜNE : Görümcesine.
92.KIYMALI EKMEK : Lahmacun
93.KAYME : Kadın tellak
94.CİNCİK : Parlak boncuk
95.KERBİGİT : Fakir, yoksul (Garip, yiğit)
96.HEDİK: Nohut, buğday, patlamamış tane mısır'ın haşlanması şeklinde yenmesi.
97.NATIR : Kadın hamamında çalışan işçi kadın.
98.TİRİT : Haşlanmış et suyu.

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

1.AKBIYIK, Abuzer: Her Yönüyle Şanlıurfa Halk Oyunları. Şanlıurfa 1989

“Şurhov yayınları”

2.ALGIN, (Akıl) Semra: Yöremizden Sofranıza Urfa Mutfağı. Ankara 2006

“Şanlıurfa Belediyesi yayınları 15”

3.KÜRKÇÜOĞLU, A. Cihat - Mehmet Oymak: Şanlıurfa Bölgesi Kadın Takıları.

Harran 41-42. sayı

4.ÖZBEK, Mehmet: Folklor ve Türkülerimiz.

Ankara 1975.

“Ötüken yayınları”

5.SARAÇ, Adil: Şanlıurfa Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü. İstanbul 1987.

“Dal yayıncılık Şanlıurfa 1987”

6.URFA Valiliği: Urfa il Yılığ 1967. Sivas 1967.

VERA LTD. ŞTİ.

ŞANLIURFA

Bahçe - Havuz Su Sistemleri
Proje Uygulama - Taahhüt ve Malzeme
Bahçe Düzenleme - Bahçe Mobilyaları
Yüzme - Doğal Süs Havuzları
Sauna - Jakuzi
Havuz Kimyasalları - Damlama
Yağmurlama Mini Sprink
Pup - Up PVC - Pe Boru Arıtma Sistemleri

Tel: 0 414 314 37 44 - 315 51 42

Fax: 0 414 316 81 83

Karameydan'da bir evimiz vardı
Kendimize göre havamız vardı

Bahar gül açınca giderdik bağa
Yaprak sarmasından helvamız vardı

İncir, üzüm, nar gelirdi bizlere
Çünkü "Direkli" de bağımız vardı

Rahmetli yemezdi zeytin yağını
"Zerzembe" de küpte yağımız vardı

Anam ehl-i keyfti gezmek severdi
Haftada iki gün "dağ" ımız vardı

Saksıda çiçekler sarı, mor, pembe
Büyük limon ile, "ağı" mız vardı

Şikayet etmenin hiç faydası yok
Bir zamanlar gençlik çağımız vardı

Hep neşe içinde geçmedi yıllar
Bizimde ölümümüz sağımız vardı...

M. Emin ERGİN

ISBN 97501334-0-4

9789750133404

